

BACSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922. augusztus 3.

210. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délebb
TELEFON SZÁM: Kínóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90—dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kínóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Konstantinápoly felé

Bosporusz gyöngye, a török metropolis: Konstantinápoly körül már sokszor dult az imperializmus háborúja, már sokszor vér folyt azért, hogy melyik nemzet lobogója lengjen az aranyzaru fölött. Évtizedeken keresztül Konstantinápoly volt a nagyhatalmak titkos szerelme, érte, meghódításért dolgozott ertnyedetlen szorgalmat, szakadatlanul a nemzetközi imperializmus.

Sok esztendőn át a brit politika, a cári abszolutizmus, — a mely állandóan készenlétbe tartotta hadtesteit — a francia főnácók, az olasz militarizmus, a porosz napoleonizmus egyformán végyva és esengve nézte Bosporusz két vizét, a karcus mecsketeket, a széles dokkokat és azon túl Kisázsia partvidékeit és városait. Az orosz szuronok egyszer meg is indultak már Konstantinápoly felé, az a cári hadsereg, amelyben Tolsztoj is harcolt személyesen és unalommal. Másodszor a világháború idején próbálta elsőnek elrabolni Bosporusz gyöngyét a cári hatalom. A kilencszázhetes forradalom elütötte azonban ettől a szákmánytól és megmenette szultán városát attól, hogy a carizmus rabigájába kerüljön Konstantinápoly megmenekült az orosz szuronoktól, de nem tudta elérni azt, hogy az antant győzelem után megőrizze misztikus legendákkal gloriifikált függetlenségét és szabadságát.

A világháború után az antant-hatalmak megszéllták Konstantinápolyt és belekeposították, mint erős és nélkülözhetetlen bizánci keleti politikájukba, nagy sajnálatára Görögországnak, mely szintén szemet vetett Bosporusz gyöngyére. Görögország ugyanis Konstantinápolyt akarta jutalmaztatni magát az antantszövetségért, de ezt az árt túlságosan nagyra és teljesíthetetlennek találták mindig Párisban, Rómában, Brüsszelben és Londonban. A békekötések idején és az után mindent elkövetett a görög politika, hogy elérje célját és hozzájusson Konstantinápolyhoz. Az antant azonban utját állta a görög imperializmusnak és megvédte azt a várost, amelyért fanatikusan küzdöttek Venizelosz és az öt követő görög politikusok. Három évig tartott a világháborúnak ez a keleti epizódus, három éven át izzott a levegő Konstantinápoly körül. A kemelistiként szent háborúra esküdtek a szultán metropolisáért, a görög csapatok pedig szüntelen várták a parancsot, — hogy meg rohmozzák. Az antant nem tett mást, mint békített, figyelt és várakozott. Az volt az álláspontja, arra törekedett, hogy ki ne lobbanjon a háború lángja, hogy a

keleti helyzet diktált egyensúlyt valahogy stabilizálja. Az antant ebben a kérdésben különösen alkalmazta azt a politikát, amely a máról holnapra szóló sikereket keresi és szorgalmazza. Várt csak és figyelt. Várt mindaddig, míg végül is a görög imperializmus megunta London és Páris tévovázását és megindította csapatait Konstantinápoly felé!

Bosporusz előtt harc folyik ismét, úgyuk dörögnek és sebesült katonákat kötöznek tábori kórházakban. Háború szakadt föl ismét Európa sarkán, piros lángot gyújtott ismét az imperializmus, kis lángot lent a Balkán periferiáján. Európa testét átjárja megint a tragikus fordulatokat, jjesztő ve-

szedelmeket sejtő izgalom. Mi ez? A levegő puskaporos, a béke veszendőben. Az a kis láng ott lent a Balkánon — ki tudja — nem robbantja-e föl, nem gyújtja-e föl újból Európa békéjét? Annak az Európának békéjét, amelyet könnyen háborúvá lehet ma váltani. Aki őrzői a népek és emberek békéjének, akik látják, hogy mit hoz szűkségszerűen a háború, micsoda nyomoruságot és micsoda poklokot, azoknak most vigyázni kell a posztokon. Mert háború kísért — a láng már fölcsapott megint. Mindenki, minden rendű diplomácia siessen oltani a tüzet, mert nagy szelek és viharok járnak és Európa teli van dinamittal...

Az SHS—olasz egyezmények ratifikálása előtt

A belügyminiszterválság — Katonai intézkedések a bolgár határon

A belügyminiszteri tárca végleges betöltésének kérdése meg mindig erősen foglalkoztatja a közvéleményt. Szerdán megjelent a királyi ukáz, amely dr. *Marinkovic* Voját végleg fölmentí miniszteri tisztségétől és ideiglenesen *Kumanudi* pénzügyminiszter bízta meg a belügyi tárca vezetésével is.

Különösen a demokratsa pártban nagy az érdeklődés ez iránt a kérdés iránt, mert hiszen az új belügyminiszter az ő soraikból fog kikerülni. A radikálisok ugyan valószínűleg kísérletet fognak tenni megint arra, hogy ezt a kizöldi választások szempontjából oly fontos tárcát maguknak szerezzezzék meg, de ezeknek a törekvéseknek minimális kilátásuk sincs a sikerre. Megírta már, hogy komoly meggelom van arra nézve, hogy *Kumanudi* véglegesen maradjon meg a belügyminiszteri székben és a pénzügyi tárcát vegye át más politikus. Ennek a kombinációnak napról napra több híve van a demokratsa pártban, bár a párt irányzatánál is inkább a radikálisok tartalmat *Paesias* felbuzsága mellett, akit a radikálisok tudvalevőleg visszautastottak. *Kumanudi* mellett még *Timotijevics* és *Veljkovic*s nevei szerepelnek belügyminiszter jelöltként. Az esetben, ha *Kumanudi* lenne a belügyminiszter, helyébe *Marinkovic* Voját, a lemondott belügyminisztert és ugyanacsak *Veljkovic*ot, aki a parlament pénzügyi bizottságának az elnöke, kombinálja.

Eltekintve ezen személyes jellegű motívumoktól, a politikai érdeklődés — a költségvetés megszavazása és az államtanács meg-

választása után — inkább a *külpolitikai kérdések* felé fordul.

Két nagyfontosságú külügyi kérdés, melyek a napokban jutnak döntő fázisba, köti le elsősorban az érdeklődést.

Ratifikálják a római egyezményt

Az olasz—jugoszláv egyezmény az első. A külügyminiszter a legutóbbi minisztertanácson számolt be arról, hogy az olasz kormányvaló tárgyalások befejezése előtt állunk. A legutóbbi jugoszláv ajánlatok bizonyos kisebb jelentőségű változtatásokról kedvező fordulatra találtak a Consultán. A végző tárgyalásokkal a kormány *Antonijevics* római követet bízta meg, aki felhatalmazást kapott az egyezményeknek az SHS. államnévén való aláírására is.

Különösen Horvátországban és Dalmáciában várják már türelmetlenül a megegyezés létrejöttét, hiszen a megegyezés ratifikálása után 5 napon belül meg kell történnie *Susak*, 12 napon belül pedig a dalmáciai harmadik zóna kiterítésének.

Tanácskozások a bolgár kérdésben

A bolgár kérdés a másik napirenden levő kérdés. A népszövetség londoni konferenciája, mint ismeretes, nem foglalkozott érdemi leg sem a kisantant államok, sem Bulgária panaszával a macedonai komitáció betörések kérdésében, hanem felhívta az érdekelte államokat, hogy közvetlen tárgyalások útján találják meg a megoldást. Bulgária beogradi követe, *Tomarov* utján már ajánlatot is tett az SHS. kormánynak közös bizottság alakítására. A kormány még nem vá-

laszott erre az ajánlatra, hanem előbb alapos megvitatás alá veszi a kérdést. A külügyminiszteriumban *Nincses* elnöklelete alatt a Londonban járt delegáció konferenciát tartott, melyen a delegátusok beszámoltak a Népszövetség határozatáról és megbeszéltek a Bulgáriával folytatandó közvetlen tárgyalások anyagát. Ke den éjjel pedig *Paesias*, *Nincses*, *Vaszics* és *Kumanudi* részvételével újabb konferencia volt, melyre meghívták a hadügy- és a külügyminiszterium egy-egy osztályfőnökét is. Ezen a megbeszélésen megállapodtak azokon a katonai és rendészeti intézkedéseken, melyeket még a megegyezés előtt meg kell tenni a határok védelmére és a Szófiában megteendő újabb diplomáciai lépések ügyében is.

A Zserjav-affér

A demokratsa-klub bizottsága, amelyet a *Zserjav* miniszter ellen a Jadranska Banka által emelt vádak megvizsgálására küldtek ki, elhatározta, hogy a határozathozatát elbocsátja mindaddig, míg a bíróság a végleges ítéletet nem hozta. Ugyanis ugy *Zserjav* miniszter, mint *Kamenarovic*s kölcsönösen rágalmaszsi feljelentést tettek egymás ellen.

Sztojkov alispán felfüggesztése

Új erővel indul meg a vizsgálat

A Sztojkov-ügyben, amely a varmegyei korrupció szomorú botrányává dagadt, végre történt valami megnagyatolt intézkedés az államhatalom részéről. A sombori alispán felfüggesztették és a vizsgálatot megbízták egy olyan emberrel, akinek eddigi szereplése garancia arra, hogy az egész botrány az igazságnak megfelelően lesz elintézve. *Vaskalin* Milorád, akit a kormány a vizsgálatot megbízott, minden kétséget kizáróan alaposan és objektíven fogja Sztojkov alispán afféjának titokzatos panama és vesztegetési ügyét felderíteni. A Vajdaság közvéleménye, amely már-már azt hitte, hogy ez a súlyos botrány minden tisztulási folyamat megindítása nélkül zajtalanul el fog simulni a pártpolitika kullisszái mögött, most már bizhatik abban, hogy a varmegye korrupciójának ezt a nyitott sebéit — operációnak fogják alávetni és a vajdasági közigazgatás szomorú botránykrónikájának ez a legfrissebb esete oda kerül, ahova való: a bíróság elé.

Sztojkov alispán felfüggesztéséről a Bácsmegyei Napló szerdai számából értesült a varmegye közönsége. A hír, különösen Somorban kellett nagy meglepetést, ahol azt hitték, hogy a Sztojkov-ügy már elposványosodik. Annál

nagyobb volt a meglepetés, mert Sztójkov alispán viselkedéséből arra lehetett következtetni, hogy az ügy az ő rehabilitációjával teljes elintézését nyert. Az alispán kedden — mint előre bejelentette — egyhavi szabadságra ment és az ügyek intézését erre az időre Arsenjevics megyei főjegyzőnek adta át. Sztójkov egyelőre Somborban tartózkodik, de a napokban el akart utazni. A belügyminiszter tegnapi felfüggesztő határozata folytán azonban valószínűleg egyelőre még Somborban marad, hogy a vizsgálat során szükség esetén ki lehessen hallgatni.

A hivatalos értesítés a vizsgálat elrendeléséről és az alispán felfüggesztéséről még nem érkezett meg a sombori megyeházára.

Új adó — a városi fára

Nincs a városnak téli tüzelője biztosítva

Subotica város faellátásának biztosítása az utolsó években nagy nehézségekbe ütközik. Amióta a város erdeinek nagyrésze a határmegállapítás következtében Magyarországhoz tartozik, azóta Subotica város nem tudja minden szükségletét saját termeléséből biztosítani. A fahaszerzés pedig ma a szállítási nehézségek és egyéb akadályok miatt nagyon nehézkes és óriási költségekre jár. Ennek következtében az elmúlt télen is súlyos zavarok állottak be.

A faellátás tekintetében egyáltalán nem rózsásak a kilátások az elkövetkező tére sem. A városnak minden szükséglete fedezésére 170 vagon fura volna szüksége. Ebből a faból fűtik elsősorban a városházat, azután a városi iskolákat és a templomokat, valamint ebből részesülnek a városi tisztviselők is, akiknek egyelőre a rendes járandóságuk. A főtétlenül szükséges 170 vagon fának azonban ezideig csak egy elenyésző részét sikerült beszerezni. A városnak ez a fa készlete legfeljebb csak a város háza és az iskolák fűtésére lesz elegendő, azonban a tisztviselői faellátására már nem jut belőle. Es bár most már nagyon aktuális lenne a kérdés, ezideig még nem is történt intézkedés a város részéről aziránt, hogy a még szükséges fakészletet biztosítsa. Ez az intézkedés — mint most kiderül — ezideig azért késik, mert a városnak nincs fedezete a nagy költségekkel járó fahaszerzésre, amennyiben érthetetlen okokból erre nem irányoztak elő semmiféle összeget a város idei költségvetésében.

A most már sürgőssé váló kérdéssel a városi tanács szerdai ülésén foglalkozott s utasította a városi főszámvévőt, keresse meg a megfelelő fedezetet arra, hogy a még hiányzó fakészletet is beszerezhesse a város és a városi tisztviselők jogos igényeit is kielégítthesse. Amint megbízható helyről értesülünk, ezt a fedezetet csak az újabb adókövetés útján tudja a város biztosítani. Ittunk már arról, hogy amugyis szó van újabb adóknak érvénybeléptetéséről és valószínűleg most az első ilyen új adóként a faszolgálat biztosítását fogja szolgálni, mivel a város mindenekelőtt a tisztviselői faellátását akarja elintézni.

Véget ért az olasz sztrájk

— Újból Facta alakított kormányt —

Sok meddő kísérletezés után az olasz király Factát bízta meg az új olasz kormány megalakításával. Bizonyos, hogy ez csak fél megoldás, Facta kinevezését már első alkalommal is csak ideiglenesnek tartották. A szocialisták és fascisták között dúló erőszakoskodások buktatták meg Factát, aki a fascistákkal szemben nem tudott elég erélyt mutatni. A harc most is tovább tart a két szélsőséges párt között. Az új Facta-kormánynak telát nem lesz könnyű a helyzete és hamarosan el kell válni, ura tud-e lenni a súlyos szituációnak?

Róma. Megerősítik azt a hírt, hogy Facta de Nava javaslatára kapott megbízást a kormány megalakítására. Róma. Az Osservatora, az egyetlen lap, amely megjelent, azt írja, hogy az általános sztrájk estére véget ér. Dél óta a közut vasutak civilbe öltözött fascistákkal megtelten közlekednek. Összetűzésre eddig nem került a sor. Több városból azt jelentik, hogy a sztrájk egyáltalán nem volt általános.

Facta ma a király elé terjesztette a kormány névsorát és a király azt elfogadta. Facta új kormányának általános politikai irányja semmiben sem különbözik a régivel, mert ez a kormány is a demokratákból, populárból és a jobboldali képviselőiből alakult a fascisták és a szocialisták kivételével.

A nagyantant megtiltotta Konstantinápoly megszállását

Gunarisz harcias kijelentései — Szmirna autonómiája

— Az angol hajóhad megerősítése —

A szövetségesek erőlyes intézkedésekre határoztak el magukat, hogy Görögországot Konstantinápoly megtámadásának tervétől elterítsék. A diplomáciai akció ugyan még nem vezetett a görög hadikészülődések beszüntetésére, még mindig tart a csapatok fölvonulása a csatlalásai vonalra, de a görög külügyminiszterium már megújta a takarodót. Baltadisz külügyminiszter már olyan kijelentéseket tesz, hogy Görögország a nagyhatalmak előzetes jóváhagyása, illetoleg mandátuma nélkül nem kezd önálló akcióba. Az új háborúnak belső ellenzéke is támadt, mint egy athéni távirat jelenti, Ventzelosz az új háborút nemzeti szerencsétlenségnek tünteti föl és erős parlamenti akcióra készül.

Az alábbi Berlineben keresztül érkezett távirat azonban még a görög kormány harcias szándékait tükrözteti vissza.

Drinapolyból jelentik: A görög kormány tegnapi közölt határozata, a katonai műveletek elvlasztására vonatkozólag, utolsó alkalmat nyújt a szövetségeseknek a keleti kérdésnek vér nélkül és kielégítő módon való elintézésére. A jeyzék, melyet a görög kormány szombaton adott át a szövetségeseknek, kifejté, hogy Konstantinápolynak semleges városú alakítása a nemzetközi jogba ütközik.

Gunaris kijelenté, hogy szilárd elhatározása Konstantinápoly elfoglalása.

Az ország belső helyzete szempontjából különös jelentőséget tulajdonítanak az új belügyminiszter személyének. A belügyi tereát ugyan Facta miniszterelnöktől Taddei szendrő vette át, aki pártoknyitott ember. Hadügyminiszter a jobboldali liberális Sealea helyett a Giolitti-párti Soleri lesz, igazságügyminiszter a demokrata Luigi Rossi helyett Alessio, Lucini a felszabadított területek miniszteriumát veszi át, a jobboldali liberális Riccio helyett pedig a demokrata Dellosbarba kerül be a kormányba. Feltűnő Schanzer külügyminiszternek hivatalban való megmaradása. Peano volt pénzügyminiszter a legfőbb bíróság elnöke lesz. A Popolarinak az előző Facta-kormányban képviselt tagjai az új kabinetben is megtartották tarcáikat. A kormány megalakulását főképpen az gyorsította, hogy a Popolar megjelent Factánál és annak szükségességét hangsúlyozta, hogy a belső helyzetre való tekintettel minél előbb erős kormányt kell alakítani.

Róma. Az új Facta-kormány tegnapi letette a hivatali esküt a király kezébe.

Róma. Az országból érkező legújabb hírek szerint az általános sztrájk majdnem mindenütt véget ért. A közszolgálati ágakban alig egy-két helyen szünetel már a munka.

A veszedelmes villamos

Naponta egy villamos kisiklás Suboticián

A subotici villamoson való utazás, úgy látszik, napról-napra veszedelmesebbé válik. A felsővezeték leszakadásának veszdelme szinte állandó s ehhez járna most az, hogy az utolsó két napon két villamoskisiklás is történt. A kisiklások úgy keddén, mint szerdán a Palics felé haladó villamos a pályának már Palics-hoz egészen közel fekvő részén siklott ki. Véletlen szerencsének mondható, hogy egyik esetben sem volt a kisiklásnak súlyosabb következménye, bár a pályáról kimozdult kocsiak a kisiklás pillanatában teljes sebességgel haladtak.

Két napon át megismétlődött kisiklások ügyében kérdést intéztünk a villamosvasutó igazgatóságához, hol az esetre vonatkozólag a következő magyarázatot adták:

— Hogy két egymást követő napon fordult elő kisiklás, amelynek azonban egyike sem járt következményekkel, az tisztán csak véletlen dolga. A vizsgálat már megállapította, hogy a pályának nincs semmi baja, mert hiszen ha a pálya volna a kisiklások oka, úgy minden kocsinak ki kellett volna siklania. Mindkét alkalommal ugyanaz a kocsi siklott ki, még pedig azért, mert hátsó tengelye nem volt eléggé terhesítve. Az utasok ugyanis különösképpen mind a kocsi egyik oldalán ültek csak és ennek következtében a hátsó két kerék kiugrott a pályáról. Egyébként a kocsit a szerdai kisiklás után azonnal kivontuk a forgalomból.

Féddig a villamosvasutó részvénytársaság nyilatkozata, amelyhez azonban hozzá kell fűzni, hogy a hibás kocsi már a keddi kisiklás után ki kellett volna vonni a forgalomból és nem lett volna szabad megkockáztatni az újabb kisiklást, amelynek súlyosabb következményei is lehetnek volna.

Magyarország

megkönnyítette

az utóállamokban lakó magyarok visszabonositását

A magyar nemzetgyűlés az indemmitási törvénybe új szakaszokat íktatott be, amely megkönnyíti az utóállamokban lakó, de onnan Magyarországra költöző magyarokra nézve az állampolgárság megszerzését.

Az új törvény a következőképp intézkedik:

Abban a kérdésben, hogy valakinek közzégi illetősége a trianoni békeszerződés életbelépésének napján Magyarországnak a trianoni békeszerződés következtében elszakított területén volt és hogy ez alapján a békeszerződés értelmében magyar állampolgárságát elveszítette-e vagy nem, — első és egyáltalán utolsó fokán a belügyminiszter határoz.

Annak a személynek közzégi illetőségét, aki a magyar állampolgárság megszerzésére nyilatkozatot tett, optált, szintén a belügyminiszter állapítja meg.

A belügyminiszter a közzégi illetőségnek megállapításánál lehetőséget a törvényben foglalt illetőségsszerzési fogalmakat alkalmazza, ha pedig erre támpont nincs, a közszemponyokat és az illetőnek személyi viszonyait veszi figyelembe.

Aki magyar állampolgárságát a háború kitörése (1914. évi július hó 26. napja) óta elbocsátás vagy hatósági határozat nélkül veszítette el

és Magyarország területén lakik vagy kíván letelepedni, azt kérelmére a belügyminiszter kivételosen a törvényesen megkívánt kellekkel hiányában is visszahonosíthatja, ha a visszahonosítást kérő 18-ik életévét betöltötte, nem cselekvőképtelen és a visszahonosítást különböző méltánylást érdemlő körülmények indokolják.

A kérelmet a belügyminiszternél kell előterjeszteni.

A belügyminiszter a visszahonosítottak állampolgári esküre bocsátását annak kimutatásától teheti függővé, hogy Magyarország területén letelepedett.

A visszahonosított községi illetőségét a belügyminiszter állapítja meg.

A visszahonosítás kiterjed a visszahonosítottak vele együtt élő feleségére és atyai hatalma alatt álló 18 évnél nem idősebb gyermekeire.

A miniszterium az ekként visszahonosítottak a magyar állampolgárság elvesztése következtében őket ért joghátrányok tekintetében rendezetlel könnyítéseket engedhet.

A román megszállás ügye a magyar nemzetgyűlés előtt

— Kik informálták Clarkot? —

Budapestről jelentik: A politikai érdeklődés a több ízben érintett és Friedrich-kormány tagjai által a románok behívása ügyében elhangzott nyilatkozatok felé fordul. A Ház tegnapi ülésén a miniszterelnök válaszolt Sándor Pálnak ebben az ügyben elmondott interpellációjára. Válasza keretében aposztrofálta a Friedrich-kormányt, melynek tagjai erre azonnal válaszoltak és előterjesztették a hetek óta gyűjtött bizonyítékokat.

Az ellenzék körében nem túlságosan komolyan veszik Friedrichök adatait, melyek sorából egy budapesti lap szemelvényként közli azt az átiratot, amelyet a demokráciapárt tagjai, Birczy, Vázsonyi, Ugron és Varjassy, a szegedi kormány volt kereskedelmi minisztere, Intezék Clarkhoz, aki a magyar válság elintézésére érkezett az ántant megbízásából Budapestre. Ebben az átiratban véleményük mondták a magyar helyzetről és a Friedrich-kormányról. A liberális ellenzék oldalán és a szocialisták körében is az a megállapítás, hogy az ilyen cikkek csak mellékvágnány arakják terelni a dolgot és Peidl Gyula felszólalásában juttakozott az ilyesmi ellen.

Ugron Gábor, kinek neve a Clarkhoz intézett informáló átirattal kapcsolatban szintén szerepel, erre vonatkozólag a következőket mondotta egy budapesti lap munkatársának:

— Ez az informáló átirat annak idején napvilágot látott az összes magyar lapokban és annak legutóbbi vezető helyen foglalkozott vele, akkor nem volt kormány, az ántant azért küldte ide Clarkot, hogy a meghívott politikussal elintézzék a magyar válságot. A meghívott politikuskor valamennyien eléget tettek a meghívásnak hazafias kötelességből és informáltak az ántant küldöttjéit. Mások titokban tették azt, én a magam részéről nem csináltam belőle titkot. Kijelentem azonban, hogy Clarkon kívül sem azelőtt, sem azután más idegen nagyhatalom előtt nem mutatkoztam, nem adtam információkat, sohan hibáztattak is ezért, de nem akartam a felelős kormány megkerülésével ilyesmit sohanem tenni. Akkor azonban nem volt kormány, Clark ennek megalkatására jött ide és szinte értho-

telten, hogy akkor elfogadták Clarktól a kormányba való kinevezéseket és ma az információ adását védhént hozza fel ellenünk.

Egyébként folytatták a nemzetgyűlésen az indémittás részletes vitáját. Nagyobb vihar csak akkor tört ki, amikor Farkas István szocialdemokrata képviselő támadta azt a javaslatot, amely szerint a totalizátor jövedelméből bizonyos

részesedést biztosítanának a Lovaregyletnek. Erélyesen támadja a löverseny-szenvedélyt, úgy ő, mint Sándor Pál is, amit a kormányparton ellenzéssel fogadnak és kijelentik, hogy a löverseny a lötenyésztés érdeke és ezt az álláspontot különbözően Prónay György báró képviseli. Az indémittás letárgyalása után egyébként néhány napi szünetet tart a nemzetgyűlés.

Anglia hajlandó lemondani a német jóvátételekről

Lemond a szövetségeseknek adott kölcsönökről is, ha Amerika elengedi Anglia adósságát — Berlinben francia beavatkozástól tartanak

Az európai politika kritikusa fordulóponthoz érkezett. Az a két politikai szélsőség, melyet Franciaország a jóvátételi kötelezettségek kíméletlen végrehajtása, Anglia pedig az általános európai gazdasági konszolidáció érdekében a belátás és engedékenység jelszava mellett hirdet és gyakorol, teljesen és nyíltan szembe kerül egymással annak a jegyzéknek a hatása alatt, melyet Anglia most volt szövetségeseihez intézett.

A jegyzék kijelenti, hogy a brit kormány mélyszéles meggyőződése szerint a világ súlyos gazdasági bajait a dolgok mostani rendje okozza.

Ezért Nagybritanniának az a szándéka, hogy lemond a német jóvátételre vonatkozó minden további jogáról és a szövetségesek visszajátzésére vonatkozó minden igényéről.

Ez a lemondás azonban csakis úgy történhetik meg, ha szerves része lesz annak a nagy és általános tervnek, amely a problémát a maga teljességében kielégítő megoldáshoz juttatja. A kérdés általános rendezése az angol kormány felfogása szerint nagyobb hasznót jelent az emberiségnek, mint bármínó nyereség, amelyet a törvényes kötelezettségeknek még oly sikeres erőltetésével is elérhetnek.

A jegyzéket, amely augusztus eszején kelt és amelyet Bullfouirt alá, közölték a francia, olasz, jugoszláv, román, portugál és görög kormányval. A jegyzék előbocsátja, hogy noha a brit kormány nem óhajtott a jelen pillanatban fölvetni a szövetségesek közi adósságok kérdését, a mostani események mégis kevés választást engednek neki ebben a tekintetben. A jegyzék ezután föl sorolja azokat az összegeket, amelyekkel egyrészt a szövetségesek adósság Nagybritanniának, másrészt Németországot tartozik a szövetségeseknek és szembeállítja ezzel az Egyesült-Államok javára fennálló angol tartozást. A brit kormány — folytatja a jegyzék — föggében tartotta eddig a kérdés gyökeréig ható rendezést és tartózkodott attól, hogy szövetségesítől akár a kamatok lerovását, akár a tőke törlesztését követelje.

Az angol kormány kész értevé, ha ez az eljárás részét alkotja egy kielégítő nemzetközi rendezésnek és ebben az esetben hajlandó elengedni mind azokat az adósságokat, amelyekkel szövetségesei tartoznak Nagybritanniának kölcsön cí-

mén, vagy Németország jóvátétel címén.

A mostani viszonyok azonban megnehezítik az ilyen politika követését. Az amerikai kormány felhívta Angliát, hogy fizesse meg a kamatokat, amelyek 1919. óta járnak Anglia amerikai adóssága után és a tőkét fizesse vissza 25 éven belül. Anglia amerikai adóssága 850 millió font sterling.

A brit kormány elismeri kötelezettségét és kész arra, hogy annak megfeleljen.

Ha azonban Amerika — az általános világpolitikai helyzet rendezése céljából — a rideg pénzügyi szempontoktól eltérve, a belátás szempontjától vezetve hajlandó követeléseit tekintetében Angliának engedményeket tenni, úgy az angol kormány kész arra, hogy ez engedmények fejében szövetségesével szemben fennálló követeléseit az amerikai engedményeknek megfelelő mértékben csökkentse.

A brit kormány erre a szempontra felhívta az amerikai kormány figyelmét is.

Az angol jegyzék tartalma nagy feltűnést keltett a szövetséges hatalmak körében és Németországban is. Általános vélemény az, hogy Poincaré és Lloyd George politikája most nyílt összeütközés terül és Amerika fogja eldönteni, hogy melyik politikai irány győz a harcban.

Pánik Berlinben

Berlini diplomáciai körökben a helyzetet ma sokkal súlyosabbnak ítélik meg, mint néhány nappal azelőtt. A francia kormány ostatlanul és egyöntetűen kitart amellett az álláspont mellett, hogy a jóvátételi összegeket Németországon be kell hajtani, tekintet nélkül az ország zilált anyagi viszonyaira. Attól tartanak berlini körökben, hogy Franciaország ebben az ügyben többi szövetségesétől függetlenül külön fogja megkövetelni a kérdés megoldását. Félnék attól, hogy külön büntető szankciókat fog alkalmazni, mert hiszen Poincarénak haragos sovínizmusú és Németország elleni gyűlöletű eltilt beszéde arra enged következtetni, hogy

Poincaré komolyan foglalkozik a fegyveres beavatkozás gondolatával.

Nemcsak Berlinben, hanem Londonban is lehetségesnek tartják, hogy a francia előnyomulás a Ruhr-vidéken már a legközelebbi napokban megkezdődik.

Berlinben az a hír terjedt el, hogy Nyszel tábornokot már ki is szemelik a Ruhr-vidéket megszálló csapatok parancsnokává.

Megszökött fegyenc

— Kiugrott a robogó vonatból —

Néhány nappal ezelőtt — mint megirtuk — a rendőrség Suboticzán letartóztatta Miskovics Acél és Szalma Imrét, akik két héttel ezelőtt szöktek meg a pancsevoi törvényszék fogházából. Miskovics Áca rablőgyilkosság, Szalma Imre pedig lopások miatt volt letartóztatva. Elhogatásuk után a suboticzai rendőrség nyomozást indított, hogy a két fegyenc ittartózkodása alatt követett-e el bűntényeket. Mint-hogy ez irányban semmi adat nem került föl, a rendőrség két fegyencöt keddén két rendőri kíséretben átszállította Pancsevoóra, hogy az ügyészségnek átadják őket. A vonaton azonban, egyik kisebb állomás közelében Szalma Imrének sikerült kiséreinek éberségé kijáratani és az állomásról való indulás közben, mikor a vonat lassabban haladt, a rendőrök személtárára kiugrott a vonatból. A vonatot csak néhány perc múlva sikerült megállítani, de addigra a szökevénynek a kukoricáknál nyoma veszt. Miskovics Acél azután az örök tovább kísértél Pancsevoóra, ahol átadták az ügyészségnek, Szalma Imre ellen körözöveletet adtak ki.

Oda a Szabadság

A kiadó öngyilkosságát kísérelt meg

Egy héttel ezelőtt *Szabadság* címmel, független irányu magyar nyelvű napilap jelent meg Vélkí-Becskekeréken, Kurländer Antal kiadásában, aki mint a lap felelős szerkesztője is szerepelt. A magyar közvélemény szívesen fogadta azt a hírt, hogy az S. H. S. királyságban új magyar napilap indul meg, azonban nem vásárolta a Szabadságot, amely alig egyheti fennállása után válságba került. A »Szabadság« kiadója nem rendelkezett azokkal az anyagi eszközökkel, melyek a mai viszonyok mellett egy napilap megindításához és fenntartásához szükségesek. Kurländer a lap szellemi vezetését Somfai János ismertető hírlapíróra, a magyar sajtó régi munkására bízta és munkatársul Cserta Béla hírlapíróat akceptálta, akik a Szabadság szerkesztését a legmegfelelőbb módon, teljes tudással látták el. Egyhét fennállás után kiderült, hogy Kurländernek annyi tőkéje sincs, hogy munkatársainak működését díjazhassa, mire a Szabadság szerkesztői augusztus 1-én bejelentették a kiadó felelős szerkesztőnek, hogy ilyen körülmények között nem láthatják el munkájukat. Így a lap augusztus 2-ikán már nem is jelent meg. A Szabadság munkatársai szerdán nyilatkozatot tettek közbe a *Torontal* című napilapban, melyben közlik, hogy a kiadó felkíméreltségére miatt anyagi károsodást szenvedtek és munkájuk díjazását nem kapták meg, amiért kénytelenek voltak a lap szerkesztését beszüntetni.

A nyilatkozat megjelenésével egyidőben kedden Kurländer Antal nagyobb adag veronállal megmérgezte magát, azonban az idejekorán nyújtott seély megmentette a mérgezés komolyabb következményeitől.

A történetek következtében az egy hét óta megjelent napilap végleg megszűnt. A Szabadság munkatársai most polgári per útján akarják jogos igényeiket volt kiadójukkal szemben érvényesíteni.

"PHILATELIA"
ÉLYEGYERESKEDÉS — SZÉCSI E
SUBOTICA, FÓPOSTA MELLETT
VETEL, KIDÓBÁS-CSEIRE
kereskedő megvásárolja, nála üzletványlyveket
tekinteteltelnek, adatai gyarabonnyan megismerésben

A felpozott alispán

Szabovljevic Dusán piztolypárbajt
vív Rác Vilmostal

Beszámoltunk már arról az afférról, amely Szabovljevic Dusán bácsmegyei alispán és Rác Vilmos színházi lepszervező, volt képviselőjelölt között játszódott le. Rác Vilmos a Gellért-szálló előtt inzultálta Szabovljevic Dusánt és tettének okául a mostanában annyiszor hangzotott "hazafias fölbuzdulást" nevezte meg. Az afférnak a valóságban egészen más előzményei vannak. Rác Vilmos nem hazafiságból, hanem egyéni bosszúból inzultálta az alispánt.

Az affér háttere a választási kampányban található meg. Rác Vilmos az általános választások idején politikai kvalitásokat vált magában fölfedezni és föllépett a regőcei kerületben egységspárti programmal. Rác fiatal korában futóba jött, hatalmas erejű ember, akinek verekedési napnap után foglalkoztatta a sajtót. Ugyen minőségében kezdte el a regőcei kerületben is a korteskedést s mindenkit kíméletlenül lepofozott, aki nem az ő útjé egyengette. A hivatalos szervek is így elsősorban Szabovljevic alispán felsőbb utasításra nem Rác Vilmost, hanem a paktum értelmében a Huszár-Ernst-párti Láng Jánost támogatta, akit meg is választottak örjási szótöbbséggel. Rác nem tudott belenyugodni a bukásba és a választás utáni éles hangú hírlapi nyilatkozatban támadta meg Szabovljevicet. Többek között azt mondta róla, hogy törvénytelenül választották meg alispánnak, zsernokoskodik a magyar B-cskában és még a választások után is üldözi az ő választóit (vagy 400 volt ilyen mind-

össze). Végül ketogórikusan kijelentette, hogy kitekeri a nyakát.

A támadásra Szabovljevic is válaszolt, meglehetősen tárgyilagos hangon, mert ismerte Rác heves természetét, de már ez se használta. Az ellennyilatkozat után Rác kijelentette, hogy lepofozza „azt a Vojnich-kreatúrát.” Kinyomozta, hogy az alispán mikor jön fel Pestre, megleste Fehérváry ut. 1. szám alatti lakása előtt és hatálmisan megütötte.

Bácska magyar részében nagy kavarást keltett a pofon. A főispán, a hivatalok vezetői, hatóságok, testületek és a tisztikar

üdvözlő táviratokkal halmozták el Szabovljevicet. A főispán táviratában határozottan megütötte Szabovljevicnek, hogy párbajozzon Ráccsal, aki egyébként Magyarország egyik legjobb lövője és vívója. Szabovljevicnek azonban nem volt más módja, hogy elégtételt szerezzen magának s így Almássy László és Bessenyei Zeno nemzetgyűlési képviselők által provokálta Rác Vilmost. A segítők piztolypárbaiban állapodtak meg, amelyet pár nap múlva fognak lebonyolítani, mert Rác segédei jelenleg nincsenek Budapesten.

Detektív a vádlottak padján

— Felmentő ítélet Kovács Mihály bűnügyében —

Kovács Mihály volt városi rendőrségi detektív állott ma a subotocai büntetőtörvényszék előtt. A vádirat szerint Kovács Mihály okirathamisítással, hivatali sikkasztással és lopással volt vádolva.

Az okirathamisítást Kovács Mihály azzal követte el, hogy egy bejelentő-lapon Gálgóczy Mihályné, Barabás Borbált úgy írta be, hogy Somorból jött ide Subotica-ra, holott az asszony Budapestről érkezett.

A hivatali sikkasztás tényálladéka a vádlóval szerint az, hogy még 1920. évi május havában Friedmann Dező subotocai ékszerészől a vilamoson ellopott egy táskaát, amelyben mintegy 200,000 korona értékű különféle ékszer volt. A nyomozást ebben a bűnügyben Kovács Mihály rendőrhizos folytatta le és a tetteseket, orgazdáikkal együtt, elfogta. Az ékszerek, hat gyűrű kivételével, megkerültek és az ékszerész visszakapta azokat. Két hónappal később bizalmasan értesítették Friedmann-t, hogy a főle ellopott és megkerült ékszerekből hiányzó gyűrűket egy tavázházban eladásra kínálják. Friedmann érdeklődött az ügy iránt és az ügynőktől megtudta,

hogy a gyűrűket Kovács Mihály kínálja eladásra.

A lopás vádjá végül az volt, hogy egy meg nem nevezett egyén bejelentette a rendőrségben, hogy Kovács a forradalmi időkben különböző butorokat, zongorát, írósztalt, írógépet és egyéb holmikat lopott.

A felicítés alapján Jankovics Sztanoje akkori bűnügyi kapitány 1921. év február 26-án letartóztatta Kovácsot és átkísértelte az ügyészségi fogházba, ahol három hónappal hosszabb ideig volt letartóztatva és 10,000 korona óvadék celenben szabadonbocsátották a főtárgyalásig.

Ebben a bűnügyben tartotta meg szerdán a főtárgyalást a subotocai büntetőtörvényszék Pavlovics István törvényszéki elnök vezetésével. A tanács tagjai voltak Urozevic és dr. Ilic törvényszéki bírák. A közdádat képviselte Magarasevic Milán főügyészihelyettes. Védő Aradszky Iván dr. ügyvéd.

Kovács Mihály az elnök kérdésére kijelenti, hogy megértette a vádat és nem érzi magát bűnösnek egyetlen vádpontban sem.

Az okirathamisítás ügyeit úgy adja elő, hogy 1921-én január 11-én megjelent a városházán a detektív-

vek szobájában Kovács Mihálynál egy nő, aki Vidákovics Antal akkori detektív-esportvezetőt kereste. Vidákovics nem volt jelen és miután a nő hosszabb ideig várakozott, megkérte Kovácsot, hogy szivességből töltsse ki a bejelentő-lap rovatait, miután az asszony nem tud szerbül.

Kovács teljesítette a nő kérését és az ő általa bemondott adatok alapján kitöltötte a bejelentő-lapot és az asszony kérésére alá is írta, aki hamis adatokat mondott be.

A hivatali sikkasztás vádjára a Friedmann-féle ékszerlopásból származó hat gyűrűre vonatkozólag előadta, hogy a gyűrűket neki Friedmann akkori föltettára, egy Weisz neví egyén adta és pedig részben fedeztetil egy régebbi tartozására, részben pedig jutalmul. A hat gyűrűt tehát nem lopta és egyáltalában semmit sem lopott el az általa megaltalt lopott ékszerekből, hanem azt Friedmann társától kapta és így a gyűrűk jogos tulajdonosának lehet-e és hitte magát.

Végül a lopás vádjára nézve előadta, hogy még a forradalom előtt hónapokkal vett egy zongorát, írósztalt és írógépet készpénzért és meg is nevezte az eladót. Továbbá két detektív-kartárs, Toller és Beralik, a forradalom idejében Budapestre költöztek és átmenetileg nála raktározták el fölösleges bútorait. Egy ellensége névtelenül fejeltette hosszabbul a bűnügyi rendőrség akkori vezetőjénél, Jankovics kapitányánál, aki minden előzetes vizsgálat vagy nyomozás nélkül letartóztatta őt és a nála tartott házkutatásnál fölgallta a jogos tulajdonát képező zongorát, írógépet, írósztalt, valamint a nála beraktározott idegen butorokat.

A szerdán megtartott főtárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárás során nem merült föl egyetlen adat sem Kovács Mihály bűnössége mellett és Magarasevic Milán főállamügyész-helyettes a lopás vádját el is ejtette Kovács ellen s csak az okirathamisítás és hivatali sikkasztás vádjait tartotta fenn.

Problémák a mai kultúra köréből

VILÁGÁLLAM

H. G. Wells, az angolok legnagyobb élő regényírója és mérsékelt kollektivistá szellemi szociálopolitikusa, legújabb munkájában, A civilizáció megmentésében olyan eszmét vet föl, amely ha megvalósítható volna, a mai társadalmi és állami rendszert tökéletesen átalakítaná. Eszméje: a világállam alapítása és szervezése nem egészen új, de méltó arra, hogy azok, akik a világ sorsát intézik, komoly figyelemre méltassák. Wells azt hiszi, hogy a világállam megalapítása volna az egyetlen mód, a kizárólagos lehetőség a rohamosan pusztuló civilizáció megmentésére.

A nagy probléma, amelyet megoldásra kitzítőd, ez: a társadalomban felhalmozódott antikulturális erők a világháborúban a civilizációt összeroppantották s ha a rombolás további folyamatának nem tudjuk utját állani, a mai civilizáció teljesen össze fog omlani s az emberiségre egy nagyon sötét, nagyon szomorú, barbár korszak fog következni. Miképpen lehet tehát az összeomlást megakadályozni, ezzel a mai civilizációt megmenteni?

Wells, hogy a problémát tanulmányozza, végigjárta az európai államokat s úgy találta, hogy a helyzet a legrosszabb erős osztásban, majdnem végzetlenül Ausztriában, nem sokkal jobb Magyarországon, és sehol sem kedvező, még a győztes államokban sem; a közgazdasági élet rossz, a nemzetek zabolátlan gyűlölet egymást, felekezetre, osztályokra tagozódnak; iskola, tanító, pap, irodalom, sajtó, politika-

sok a nacionalizmus legutóbbi jelzásaival és írásaival dolgoznak s a társadalom elemeit egymás ellen uszítják. A megújuló háború réme és a »vérszomjas« nacionalizmus a teljes bukás felé sodorják a világot, különösen a mi világrészünket, Európát.

Es számos, jelenleg nincs állam, nincs állam, nincs hatalom, amely a romlás folyamatát meg tudná akadályozni. Eydőben Amerikától vártuk a segítséget, de a remények nem váltak be. Azután Angliában biztunk, de Anglia maga is tele van súlyos bajokkal, Franciaországon a nacionalizmus nagyobb mint Európában bárhol s a kisebb népek? Ezek is nacionalisták s különben sem tehetnek semmit. A civilizáció megmentésére nem alkalmasak azok az intézmények, amelyek most vezetik az ügyet: Népszövetség, Nemzetek ligája, legfőbb tanács stb., mert a háborút megszüntetni egyik-nincs módjában s a nacionalizmussal nincs erejük és bátorságuk szembeszállani. S vajjon nincsenek-e maguk is felléve nacionalizmussal?

Szerencsére a népek ösztönösen keresik s megtalálják a kivetető utakat, amint ez látható a népek állandó szövetekezeinek a példájából. Az Északamerikai Egyesült Államok, mint magasabb rendű állam alakult mintául szolgál s talán nemcsak arra hasonló alakulaton fog élni egész Amerika. Hasonló eszme érvényesül talán majd Európában a már sokat hangoztatott európai egyesült államokban, ha sikerül legyőzni az akadályokat, amelyek ma még legyőzhetetleneknek látszanak. Anglia protektoratusa alatt államok szövetsége készül, valami che hasonló van Kínában s valószínűleg lesz Oroszországban.

Wells minderre azt mondja: minek darabokra szakítani a világot s a helyett, hogy két-három szövetséges államrendszer alakulna ki, alakuljon ki csak egy, s az foglalja magában az összes népeket, alakuljon ki a világállam, benne az emberiség egysége és a világtársadalom, amelyben az egyes népeket nacionalista korlátok nem választják el s csak egy magasabb rendű patriatizmus uralkodik. Ennek a világállamnak, mint legmagasabb rendű állami s társadalmi egységnek egyetlen vezérmentuma volna: az emberiség közös üdve minden szervezethen és minden intézményben. A világállam megszüntetné az egyes népek izoláltságát, az egymás ellen való gyűlölködést, a háborút s a legfőbb bajt, az összes bajoknak a főokát, azt a nagy hézagot, amely az emberi társadalmat magas foku értelmi fejlettsége s nagyfokú politikai elmaradottsága között van, amit Wells a mai világválság főokának tart.

A világállam megvalósítása nagyon sürgős, mondja Wells, mert a civilizáció pusztulása rohamos. Azonban a világállamot nem a politikusok, nem az államférfiak, diplomaták fogják megalkotni, mert ezek csak a mai rendszert tudják folytatni, hanem a legtagyabb értelemben vett nevelők, tanítók és pedig örjási propaganda utján, amelyet mindenféle eszközzel folytatni kell az iskolában, a templomban, a sajtóban, az irodalomban, a családi életben stb. S amikor az eszme már bejutott az emberek lelkebe és szívébe, akkor következnek a föllendülések, azután az eszméért való harc s végül a világállam fölépítése, aminek következménye lesz a kultúra megmentése és az emberiség boldogsága.

Ennek a folyamatnak a bekövetkezését Wells nem tartja kétségesnek. Ő hisz benne a fanatizmus erejével, annál inkább, mert az emberiség egységének a gondolata mindig hódít, csak még azok hiányzanak, akik a tettek nagyserű hártorságával a mozgalmat megindítják. De visszarázni a feladat ropant nagyságától — nem szabad.

Tegyük föl most már, hogy az új állam fölépül száz év alatt, amennyire Wells gondolni látszik. Mi lesz addig az emberi társadalommal, a maga sorsára hagyjuk-e, hogy elpusztuljon (ami öngyilkosság volna) vagy a pusztulást iparkodunk feltartóztatni? Milyen eszközökkel? Az éhes, a fájtó, a sanynarzó, a szenvedő ember vár-e addig? Tírní fog-e addig a nemesebb gondolkodás és érzés, vagy az is el fog aljasulni? Halgattni fog-e a nacionalizmus, amely alapjában önfentartó erő s most csak elfajult állapotban veszedelmes? Nem lesznek-e addig újabb háborúk, amelyek még rosszabbá teszik a helyzetet? S föltétve, hogy a világállam ropant szerkezete elkészül, meg fognak-e valósulni a hozzáfűzött álmok? Nem fog-e összeomlani a maga súlyának ropant terhe alatt, mintahogy mostanig minden világállam összerokkadt az ókor világállamaitól kezdve az orosz birodalomig? S bizonyos-e, hogy a világállamban nem lenne semmiféle nacionalizmus, semmiféle patriatizmus? Csak egyféle kultúra lenne ott, minden nemzeti különbségek nélkül, ami a világtudatunk eddig pompás változatosságát adott?

... Így folytathatók a kérdéseket tovább. De minek? Mindezekre Wells nem felel.

Toncs Gusztáv.

Dr. Aradszky Iván védő hatóság megbeszélésben murattá ki a vád tarthatatlanságát.

A perbeszédök után a bíróság kihirdette az ítéletet, mely szerint Kovács Mihályt felmenté.

Az ítélet jogorvós.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Egy Britannalis tiszt tanuának jelentkezett a Landau-ügyben

Budapestről jelentik: A Landau-ügy szerdai főtárgyalásán a bíróság folytatta Landau Ernő kedden megkezdett kihallgatását.

Fayl Ivor szavazóbíró kérdéseire elmondta Landau Ernő, hogy már szeptember közepé tudomást szereztek arról, hogy Landau Adolf ellen kormányzósztás és hadsereggyalás miatt eljárás folyik. Azt is tudták, hogy ezt az ügyet Dóhé és társai rendezik. Fenyegető levelet küldött Dóhé — mondja a ten Landau Adolfnak — amelyben egy millió koronát kért, mert ellenkező esetben baj lesz.

Ezután Török Sándor dr. védő intéz kérdéseket Landau Ernőhöz:

— Tegnap olyan vallomást tett ön itt — mondja Török védő — amely az egész városban felháborodást keltett és az ön vallomása után undorral viselték a egész város az itteni vádlottakka szemben. Ön azt hajtogatta, hogy nagybátyját megölték. Azt állította, hogy nem önkasztás, hanem gyilkosság történt. Ön harmadik személyektől vette a bizonyítékokat, de nem saját tapasztalatait között a bírósággal.

Landau Ernő: Kint voltam a lakonyában, jól megnéztem a celat. Teljesen kizárja az általam megállapított helyzetet az önkasztás tényét. Ahogy a hullát találták, ahogy fel volt akasztva és más körülmények is mind amellet szölkak, hogy itt gyilkosság történt.

Török dr.: Ön orvostanhallgató. Törvényszéki orvostan tanult?

— Nem! — válaszolja Landau Ernő.

— Két európai hírű orvosprofesszor — mondja a védő — azt állapítja meg a körülményekből, az akasztás-barázdá mentéből, hogy öngyilkosság történt. És ön kétségbevonja a professzorok megállapításait?

Landau Ernő: Nem vonom kétségbe, de viszont nekem is vannak megállapításaim. A cella csupa vér volt, a falak véresek, a prices alatt vértócsa. Az akasztási barázdá sem olyan volt, az én tapasztalataim szerint, hogy abból önkasztásra lehetne következtetni.

Ezután a védők kérdéseire elmondja Landau, hogy Kis Ignác, az ügyben szereplő egyik vádlott egy ízben kijelentette, hogy Rupert Sréter akkori hadügyminiszternél járt és Sréter azt mondta volna Rupertnak, hogy ha továbbra is vegyülnek ebben az ügyben, akkor huszonnyolc óra alatt a két Landau a fő fenekére kerül. Mind járt látta azonban, hogy Kisnek ez a kijelentése nem lehet igaz.

Ezután az elnök a honcsejgyűző könyv záradékát olvassa fel, a melyből kitűnik, hogy Landau Adolf holnástól személyazonosságát tanu nélkül boncolták fel.

Utána még a vádlottak intéz nek kérdéseket a tanuhoz, akit megperketnek. Az elnök ezután bejelenti, hogy Sefcsik György, volt Britannalis főhadnagy, akire Landau Ernő vallomásaiban hivatkozott és aki állítólag elmondotta neki, miképpen folyt Landau Adolf megkínzása, téviraftog kérte Szolnoiról tanu kihallgatását, miután szerinte a tanu vallomásában több valótlanúságot álljt. Az elnök bejelenti, hogy Sefcsik főhadnagy kihallgatása iránti intézkedéseket fogantatásította.

Ezután az elnök szünetet rendelt el.

Megkezdték a sándori villamos-vonal építését

A közlekedésügyi miniszterium táviraftilag engedélyezte az építést

A sándori villamosvasuti vonal kiépítése körül dult harcok végre elcsendesedtek és most már megkezdődött az építések munkája is. Amint megirtuk, a közigazgatási bejárás alkalmával a miniszteri kiküldött jóváhagyta a terveket, azonban a végleges jóváhagyást csak a közlekedésügyi miniszterium adhatja meg. Ennek az engedélynek a megérkezése előtt megkezdte már a villamosvasut igazgatósága kedden az építkezések előkészítését. A törvényszék előtti utarészben kezdődött el a munkálatok, ahol már szerényen dolgoznak azon, hogy a kitérőhöz szükséges sínpárokat lefektessék.

Ezzel a munkával csaknem egyidejűleg szerdán megérkezett a közlekedésügyi miniszterium táviraftilag engedélyje is a végleg jóváhagyott tervek alapján való építések megkezdésére, amiről a villamosvasut igazgatósága még szerdán délelőtt értesítette a város tanácsát. Így az új vonal kiépítése most már fennakadás nélkül folyhat.

A sándori vonal kiépítésével kapcsolatban a subitocai villanytelep kibővítése is aktuálissá vált. A telep dramszolgáltatása már most is teljesen igénybe van véve. A villanyos-telep vezetésének nyilatkozata szerint a villanytelep átalakítása és kibővítése még ebben az évben elkészül, úgy hogy megszüntnek a mostani világitási anomáliák. A villanytelep igazgatósága azt reméli, hogy a sándori vonalat is egy évben belül üzembe helyezheti.

Kérdezze

3350

meg házi orvost és ő is igazolni fogja, hogy jó és megbízható fertőtlenítőszernek egy háztartásban sem szabad hiányozni. Sebök és sérülések kimosására, a betegágyon való fertőtlenítésre, hálógyék infim töltetjéhez legjobb szer a

1—2 szöszölkös oldatban. A Lysoform évtizedek óta bevált, tudományosan megvizsgált fertőtlenítő szer. — Kapható használati utasítással minden gyógyszerárban és drogeriában.

Főelrusító Jugoszlávia területére:

Jugopharmacia D.D.

Zagreb, Prilaz 12.

Viszontelőknek magas engedmény! Kérjen ajánlatot!

ELTREP

Híba vártam

Hogy vártam, istenem, milyen nyugtalan kíváncsisággal, hogy a világháború évtorodulóján egy percre Subitocán is megáll-e az élet emlékezn. Olvastam az újságban, hogy Anzilában nagy békeünnetések lesznek ezen a napon mindenhol, minden kis városban, faluban, ahol ember él, aki látta és bántódta a vérsötét esztendő. Azt olvastam, hogy minden faluban processziók fognak kerekedni, zárt négyes sorokban lekte ruhás lányok, egészítályos asszonyok, árva gyerekek és béra rokkantak, diákok, munkások, fiatalok, öregek és testvéri együvértárással végigvonulnak az utcákon, táblákkal, amelyre háboruellenes jelszavak vannak fölírva és tiltakoznak. Tiltakoznak a háború ellen — a békeért, asszonyok szerelméért, fiatalok esküjéért, gyerekek játközéért és a mankókért, akik ropogó idegesen és izstón meg most a városok kövezetein. Azt gondoltam, hogy errefelé is megmozdít a föld, megmozdulnak az emberek, emlékek és kiújulnak a fájdalmak, kínyulnak ezen a napon, mint a pünkösd rózsá. Hiszen erre is van néha a háborúnak rokkantjai, szenvedői és gyászolói — gondoltam — ennek a mi vidékünkön is mentek valaminek menetszázadok frontok felé, haláluk felé és itt is aratót keserveket. És az embereknek eszébe jut-e a dátum és mindemapi arcokra rászalad-e az emlékezés. Vártam a béke-esengést, vártam a rémleleket, vártam, hogy eljön-e bizosan. A tüntelésekre is vártam, ha nem is nagy menetekre, de mely és elnaraszaló tiltakozásra, egy jaldelő sírásra valóknél, egy újat szemrebbensre, egy pillanatra tartó esőndre, amiben minden benne van — az egész háború, a végetes revolverdörrenésről kezdve az összeomlásig.

Vártam, de sajnos, híba vártam. Subitocán nem volt béke-tüntetés, az emberek meg se álltak, nem is emlékeztek, jól se sírtak, nem is látták, hogy évtorodul van. Mindent elfelejtettek már...

— Pasics Bleábe utazik. Beogradból jelentik: Pasics miniszterelnök csütörtökön Bleábe utazik és át fogja nyújtani a királynak az államtanácsba megválasztottak listáját.

— Eljegyzés. Fenyves Maca (Subitocán) és Zoltán Ernő (Budapest) jegyesek.

— Kinevezték a börtök biztosaikat. Beogradból jelentik: A pénzügyminiszterium a beogradi börtökhez Jakovljevic föfelügyelőt, a zagrebibe pedig Cerovic József számtanácsost biztósának nevezte ki.

— Ma jelent meg Csicsvarics lapja. Beogradból jelentik: Csicsvörtökön reggel jelenik meg Csicsvarics szerkesztésében a „Stari Beogradski Dnevnik”. A régi Beogradski Dnevnik szerkesztését Tortkovics Mirko neves hirlapíró vette át.

— Merénylétterv Benes ellen. Prágából jelentik: A Slovenski Dennik mai számában állítólag jól értesült forrásból szerzett hírt közöl, mely szerint az Ébredő Magyarok három kiküldötte becsapozta volna magát Cseh-Szlovákiába azzal a tervvel, hogy több vezető politikust, elsősorban pedig Benes miniszterelnök ellen merényletet követ el.

— A grafikai munkások védelmére. A jugoszláviai grafikai munkaadók és munkások szövetsége megegyezett abban, hogy a jugoszláviai könyvnyomdákban csak olyan munkások dolgozhatnak, akik a szövetség tagjai. A munkások ezzel szemben kötelezték magukat, hogy csak a szövetséghez tartozó nyomdákban vállalnak munkát. Ezen megállapodás alapján a két szövetség közli azokkal, a szülőikkel, akik gyermekeiket a grafikai pályára akarják adni, hogy a szövetséghez tartozó nyomdákba helyezzzék el őket, mert ellenkező esetben az SHS. királyság egyik számottevő nyomdájában sem kaphnak felszabadulásuk után munkát.

— Mérnökcongresszus Beogradban. Beogradból jelentik: A jugoszláv mérnökök augusztus 5-én Beogradban konferenciát fognak tartani, amelyen az ország vasutainak kiépítéséről tárgyalnak.

— A német nacionalisták kiűntették Héjjas Ivánt. Budapestről jelentik: Eudapesten felkereste Héjjas Ivánt a német birodalmi Verband der Nationalgesinnten Soldaten (a nemzeti érzésű katonák szövetsége) megszűntje, aki átnyújtotta Héjjas Ivánnak az egyesület éremét piros-fehérlete szalagon a kardokkal díszítve. Ezt a kitüntetést kapta Héjjas Iván atyja, Héjjas Mihály kecskeméti gazda s, továbbá Héjjas Aurél és Héjjas Tibor kecskeméti földbirtokosok, Héjjas Iván öccsei.

— Elintéződött a pécsi affér. Beogradból jelentik: A Tribuna szerint, miután az SHS. kormány a magyar kormánytól elégtelést kapott a pécsi konzul inzultálásáért, a külügyminiszterium felkérte a belügyminisztert, hogy azokat a represszállékat teit intézkedéseket, amelyek magyar állampolgárok ellen fogantatosított, szüntesse meg.

— Radiósók Frank Ivó ellen. Beogradból jelentik: A Bécsben élő Frank Ivó a francia lapokhoz fellérvást intézett, amelyben felkéri azokat, hogy propagálják az öndlő Horvátország eszméjét. Frank Ivó akciója Radiósók körében nagy megütközést keltett. Tiltakoznak az ellen, hogy Frank a horvát nép nevében bármit is tegyen.

— Alaptalan hírek az njabb magyar betörésről. Beogradból jelentik: A Politika értesülése szerint Baranyában a határmenti községek tizenhat éven felüli férfi lakosságát a magyar kormány felügyerzi. A felügyerzés után osztagokat állítanak fel, amelyeknek az a feladatuk, hogy az SHS. királyságba betörjenek. Az egész akció kiduló pontja Németboly és Nagyarsány községben van. A beogradi lapokban már többzet bukkantak fel hasonló hírek, amelyeket természetesen hamarosan megcáfoltak és amelyeknek nincs semmi komoly alapjuk.

— A fürdés áldozata. Bókáról jelentik: Jusztin Antal vasuti ér Katalin nevű 14 éves leánya vasárnap fürdőni ment a Temesre. A leány, aki nem tudott uszni, bement a mély vízbe, ahol a folyó sodra elkapta. Miután a kézzelben senkém volt, aki a kétségbeesetten kiülőzó és a habokkal küzdő leány segítségére mehetett volna, a szerencsétlen elmerült a vízben. Holttestét hálófőn találták meg.

Tovább garázdaalkodnak a novisadi rablók. Novisadiól jelentik: A Novisadon és környékén olkövetett rablások és trónálások száma két esettel ismét szaporodott. Szabadon hejnalban a kőrölcán után *Szavacki Jócó*, novisadi kereskedő hazafelé tartott. Egy szolgálati ruhás katoná felhártóztatta és veszélyes fenyegetések között 600 dinárt rabolt el tőle. Ujszóvény felül közelében pedig betörték a menekülő rablók az *Eisenmüller-malomba* és kényszerítették az ottlevőket, hogy nekik vacsorát adjanak. Követelésük teljesítése után a rablók nyugodtan eltávoztak.

Az albán határmegállapítás. Beogradból jelentik: Albánia és az SHS. királyság közti határok rendezésére kiküldött bizottság a napokban felbeszakitotta működését. Jovanovics ozredes, a bizottság jogosultság delegáltja Beogradba érkezett és jelentést tett a külügyminiszternek.

Tudós Professoror Hatvani. Az érettségizett gimnázisták kedde este megtartott színelőadása kedvez estélyűk volt azoknak, akik honorárit tudják a művészi törekvéseket még akkor is, ha azok a dilettantizmus megnyilvánulásai. A kedde esti előadások csak az bizonyosodott be, hogy sok jó akerral tud lehet haladni a műkedvelői előadások színvonalát. Mert, amit a Tudós Professoror Hatvani dikcióba vitték bele a kipirult arcú szereplők, az határozottan több volt a műkedvelői próbálkozásánál. Zsarnóczy Feri Hatvani professzorja több volt az amatőralakításnál, játéka nagy színeszi talentumra vall. Hauser Hilda, Herzl Rózi, Fazekas Gyula és a többi tudásukkal részgáltak a felvonások végén felzúgó tapsorkánra. Ertl Géza kísérőzeneje gazdag melódiaforrások az első napratörése. Reméljük, hogy nevével még sokszor fogunk találkozni.

Alexander Bernátot és Beke Manót nyugdíjazták. Budapestről jelentik: A kommunizmus bukása után a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karának néhány professzora lealázó házját indított őt nagynevű tudós ellen. Alexander Bernát, Beke Manó, Kövesligethy Rudó, Marczali Henrik és Schmedt József egyetemi tanárokat a bölcsészeti kar előterjesztésére az egyetemi tanács állásvesztésre ítélte. A komoly tudományos körök mélyesége megdöbbenéssel vették tudomásul ezeket az ítéleteket, amelyek a nemzetközi tudós körökben általánosan becsült, európai hírű tekintélyeket sújtott. A fegyelmi ügyek aktái a kultuszminiszterhez kerültek, a döntés azonban sokáig elhúzódott. Mint Budapestről jelentik, két esetben a kultuszminiszter már meghozta döntését. Beke Manó és Alexander Bernát esetében korrigálta az egyetemi tanács előterjesztésének anyagi igazságtalanságát és teljes illetéssel nyugdíjazta őket. A többi három professzor ügyében még nincs döntés.

Mit parasszkodik? Eteszen ott ahol én, Dol? A Fierst-étteremben.

Strand-lárdó Párizs. Minden alkalomra a legkényesebb utazással is kielégítő hangulattal, diszkrét, vascsorák rendezésére a legelőnyösebb árak mellett vállalkozunk. Elsőrendű étel, nemzetközeli konyha, kifőcsék, zene,...

A zöld hitel. Starabecéről jelentik: Az oroszálamosi telepítvényesek közül egyhányan még aratás előtt eladták termésteiket. Egy kanizsai kereskedő, aki ezeket az ítéleteket követte, mintegy 20.000 koronát előlegezett a gazdáknak, akik azonban most nem hajlandók a megállapodás szerinti 1200-1300 koronás áron buzájukat átadni. Megállapítást nyert az a tény is, hogy az illető gazdák több gabonakereskedőtől vettek fel termésteikre előleget.

Ötezer hányász sztrájkol Salgótarjánban. Budapestről jelentik: A salgótarjáni bányákban ötezer munkás baszúntette a munkát, miután az igazgatóság tizenkétórás munkaidőt akart bevezetni. A sztrájk megszüntetése ügyében a tárgyalások már megkezdődtek, de kevés remény van rá, hogy rövidesen eredményre vezetnek.

Ébredők a vonaton. Budapesthől jelentik: A Csorna-Szombathely-i vonal egyik állomásán szerdán délután ötvenhatvali fia (szemből álló gummi botokkal és drótkorbáccsal felszerelt társaság szállott fel a vonatra. A Sörház-uccai fegyvertár nagyszerűen felszerelt zsoldosai „le a zsidók-kal” kiáltás kíséretében nekiesetek a vonat utasainak. A kiket zsidónak tartottak, azokat előbb igazoltatták, azután pedig valamennyit véresre vertek. A megvert embereket a közbeeső állomásokon leszállították a vonatról, de előbb megparancsolták nekik, hogy töröljék le arcukról a rá tapadt vért és azután esküre kényszerítették őket, hogy senkinek sem beszéljék el a történetet. Ezen a vonalon ez már nem az első eset. A nyugatmagyarországi felkelők itt bujkáló osztágy, amelyek Loér község környékén tanyáznak, rettegésben tartják az egész vidéket és hasonló inzulúsokat már több ízben követtek el.

Megkezdődött a londoni sakverseny. Londonból jelentik: A nemzetközi mesterverseny hétfő első fordulóján Capablanca győzött Euwe ellen, Aljechin Marótti ellen, Bogoljubov győzött Atkins ellen és Szneszkoborovszki Wahl-tuch ellen. -- Remis lett a Rubinstein-Réti-, a Maróczy-Vidmar- és a dr. Tartakover-Morrison-játszma. Fügőben maradt a Yates-Watson játszma. A versenyzők állása az első forduló után: Capablanca, Aljechin, Bogoljubov, Szneszkoborovszki 1; Réti, Rubinstein, Maróczy, Vidmar, dr. Tartakover, Morrison fél; Yates, Watson (1); Euwe, Marótti, Atkins, Wahl-tuch 0.

Legszébben és legkellemesebben előltheti az estét a „Salome Bären-ban. Kiváló műsor, legkitaóbb attrakciók, opera és legjobo komikus jelenetek. Műsor után a híres „Sketches” egyfelvonásos előadás, amelyben mint főszereplők Barátov, Novszki és a moszkvai operett-színház elismert primadonnája: Adrijanov, játszanak. A műsor szigorúan családilegeli. Jó szellőztetők kellemes hűvösödet szolgáltatnak. Az étel- és ital-árak mérsékeltek, a kiszolgálás gyors és szolid. Műsor után modern szülő és csoportos parkettáncok zongora és Markovics Janosi zenekísérete mellett. Az igazgatóság. 4645

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegzek részére. Rendel délelőtt 7-9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 6-7-ig. Lakás: Cujtill-meleida-tér 12. I. emelet. Vojnich Pirocska-féle ház.

Dr. Herman Károly orvos németországi úbjáról visszatért és rendeléseit újból megkezdte. Rendel d. n. 8-10-ig és d. u. 2-3-ig. Rudics-u. 2. Röntgen. 3747

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépség-ápolás, arcborhámiasztás, alkalmazható hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepilők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményi, kiváló hatású kenőcsök, pudingek, gyógyzappanok, arcfehérités és szempelenőcsök stb. 2804

TŐZSDE

Zürich, augusztus 2. Zárlat. Berlin 0.74, Newyork 526, Milanó 2377. Prága 1300, Budapest 0.24, Zagreb 162.50, Varsó 00.850, Bécs 00.1, bélyegzett 00180.

Beograd, augusztus 2. A tőzsde ünnep miatt zárva.

Novisad, augusztus 2. A terménytőzsde ünnep miatt zárva.

Budapest, augusztus 2. A hausse, amely nem tudja magát kitombolni, ma az alacsonyabb zürichi koronáztyes következtében újabb tápot kapott, olyanira, hogy az ügynökök fél tizenegy óra után már nem vettek át megbízást a bankoktól. Óriási méretű üzlet teljesített ki, amelynek során az értékpapírok ára tetemesen a tegnapi záróárfolyamok fölé emelkedett.

A valutapiac az árfolyamok kalasztrófális túllépése tovább tart. Háromszáz ponttal a paritás fölött esered ma gazdát a dollár és ennek megfelelő arányban emelkedett a többi külföldi fizetőeszköz ára is.

A nyitóárfolyamok a következők: *Valuták:* Dollár 2410-380, márká 3.21-10, lei 17.80-43, szokol 65-65½, dinár 23½. *Devizák:* Bukarest 16.50-16, Berlin 3.20, Páris 2.10, Prága 65, Zürich 457, Wien 405.

Allatorvosi vezetés! Állami felügyelet

PATRIA

SZERUMTERMELŐ-INTÉZET BEGRAD-SUBOTICA

VEDJESGY.

SÖRGÖNYCIM: PATRIA SERUM
PATRIASERUM SUBOTICA.

TEL.-SZÁMOK: BEGRAD 672. SUBOTICA 66.

Első hazai intézet, mely az összes állati oltóanyagokat és szerumokat kizárólag hazai baktériumtörzsekből termeli.

Termelünk és szállítunk védő-illóító gyógyító oltóanyagokat és szerumokat minden mennyiségben és mindenkor teljesen friss állapotban a következő betegségek, u. m.

Lépfene, sertésorban, sertéspesztis, (sertésvész) sertésszeptikémia, baromfikolera, mriggyörk (potecskór) sörögőüsszöl, járványos elvetélt (abortus) vérhas és fertőző tüdőlob ellen.

Készítünk továbbá Tuberculint és Ophtalmint, végül Marint egerek és katiat patkányok itására. Díjtalan körmegállapítást díjmentes felhívásítás minden szakkérdésben.

(x) I. M. Ovadia beogradi ügyvéd, telefon 1548., Kralja Milana 9 (az udvarban). Interveniál minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbiül, magyarul. 3748

Testszini fűrdőfűzők, melltartók és mellfűzők hasszorítóval készülnek

Steinne

Schäffer Margit

fűző szalonjában
KerandZéceva u. 7. (Söring-laz.)

(*) Ma már mindenki tudja, hogy a legnépszerűbb fehér női divatszalon, Novisad, Kiszácsi utca 20. 3937

Hasfűzőket

orvosi rendelésre, fűzőket, gumorszorítókat, melltartókat, halszort nékőlibelű s fűzőket gumival és ervenestartót (Grad-halter), levelegzősabb kilyűben készí, az szintén tisztított és javított előzad

VIRÁG LEONTIN

Alexandrova-utca 11. sz.

Távíratcim: GKOZIT. BÉOGRÁDI

ASZFALT ÉS KÁTRÁNYTERMÉKEK GYÁRA

BEGRAD, VUKA KARADZICA 6.

TERMEL:

„GKOZIT” börtetőfedőlemezt, aszfalt-és kátrány tetőfedőlemezt, kátránykőolajat, karbolineumot, facemenetet, tető- és vaslakot, készneszurokot keményet és puhát, naftalint és minden egyéb ilyenmű terményt.

KERESKEDŐK: BOROPELLEMEZ, ERŐS TARTOS, VIKRÁKALÓ

ELŐZŐK: ERŐS TARTOS, VIKRÁKALÓ

ELŐZŐK: ERŐS TARTOS, VIKRÁKALÓ

ELŐZŐK: ERŐS TARTOS, VIKRÁKALÓ

ELŐZŐK: ERŐS TARTOS, VIKRÁKALÓ

NYILTTÉR.

Van szerencsém t. vevőimet értesíteni, hogy üzletvezetőnk

Petrović Aleksander úr

a mai napon üzletünkéből kilépett s így nincs jogosítva sem megrendelések felvételére és eszközölsére, sem pénzüsszegek inkasszá-lására.

Subotica, 1922. augusztus 2.

Lepedát és Jovanović

5302 a Welicert-leic sógyár főterakata.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni t. vevőimet, hogy a mai napon 7 évi szolgálatom után Rosenhál Zoltán cégtől kiléptem és Sentán

Lieber Klein cég alatt

önállósítottam magam.

Ugy mint eddig ezuton is biztosítom a leg-szolldabb kiszolgálásról, miért is további szives támogatásukat kérve, maradtam szolgálatkész tisz-telettel

5412 **Klein Sándor**

Figyelmeztetés.

Egy középkoru egyén, Milenko Jerinkić név alatt cégem utazójának adva ki magát — eddig több eladást eszközölt különösen parafinban és a vidéki vevőktől előlegeket is vett fel cégem részére. Óvva intem a közönséget, hogy bárki is jelentkezne fentti vagy más név alatt cégemre hivatkozva, annak ren-delést vagy előleget ne adjon, hanem hala-déktalanul szolgáltassa ki a rendőrségnek.

Lukács Zsigmond
illatszerezés.

5424

Vaskereskedőknek ajánl helyi üzemből készült **fűstcsöveket, sajtolt könyököket** a legjobb minőségben és a legolcsóbb áron.

GUBA JÓZSEF

vas, szerszám és mezőgazdasági gépkereskedő
BAČKA TOPOLA. 5353

Alig használt, teljesen jókarban lévő eredeti **SEIDL** gyártmányu erőhajtású a'ka'mas, kocsi-ra szerelt

SZŐLŐPRÉS

belsőrezhengeméret 150x800 m/m jutányos áron
ELADÓ.

Dr. POTH JÁNOS, ŽOMBOLJA.

Almolnár

és molnársegédek

kerestelnek azonnali belépésre a sentai villamos-telepi gőzmalomba. Ajánlatok lehetőleg bizonyít-ványmátsolatokkal Villamostelep Senta címzendők.

40 DINÁRÉRT

szerzünk be vizumot külföldi utlevelekre, ha ut-levélet nekünk expressajánlaton beküldi, amely harmadnap ugyancsak expresslevélben már birto-kában van. Konzuli íletek: német 25'—, osztrák 50'—, román 52'—, magyar 63'— dinár, melyet a fenti eljárás díjjal postautalványon térünk. Ügy-nökeink nincsenek. Levélözünk magyar, német és szerb nyelven.

BIRD EXPRESS

BEOGRAD, KRALJA MILANA 71. SZ.

Asztalosmesterek és gyárosok figyelmébe!!!!

Minden mennyiségű ELINDFURNIERT szállíthatok azonnal kisebb vagy nagyobb mennyiségben 3 és 2 m/m vastagságban 100—105, 105—135, 135—55 és 165—55 centiméter méretben, avagy a feladandó méretek szerint. Ajánlatot szolgát

SPITZER HERMAN SOMBOR

Flóriánova ul. 3. — Telefon 229. sz.

Bélaerkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2.

Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset, Bihavét, Siller, fehérbor, Ezerjót 4 dinárért (16 koronát) eladok, azonkívül négyéves Rizling, Traminer, Zirländi stb., palinkát pedig 40—100's sajtát földemből e'ndék a legolcsóbb napi árak mellett a t. szállítási és vendéglős trakkak. Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút, pálinkakazint és hordókat 50—800 literig.

Kaphatók nagyban és kicsinyben mindenféle hentesárúk

és különféle nyers-husok. Vidéki meg-rendelések is elő-gedatnak és pontosan eszközöltötnék. **Korhecz Gyula** villanyerőre beren-dezett hentesárú-gyárában Subotica, Főter (Hitelbank palotában). 478

Ia fekete fedéllemezt

14, 16, 18, 20 számú

minden mennyiségben

irányáron alul raktárról azonnal szállít

Commercia r. t. Subotica.

Építészek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telek.

Az egész ország területére legújantýosabb árban készítünk meg-rendelések után, rajzok szerint, épület portál, üzletberendezé-sket, parketizást és burcoikat legmodernebb kivitelben. — Arájanlatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA.

BENE SUDAREVIĆ ULICA

Augusztus első felében üzembe helyezzük teljesen ujonnan felépített és modern gépekkel felszerelt

MALMUNKAT.

Foglalkozunk vám- és kereskedelmi árléssel. Cserélünk gabonát minden mennyiségben prima liszttel. Veszünk a legmagasabb napi áron gabonát, tengerit, árpát és minden terményt. Liszt, korpá, dara nagyban és kicsinyben. 5300

KRAUSZ GÁBOR ÉS FIA, HENGERMALMA

SAVA TEKELI-ULICA. TELEFON 1—86.

ELADÓ

270 hektol. fűres transpori **BORSHORDÓ.** Körülbélül 70 hl. szerémi bor, — üz'etfelhagyás folytan. Özv. Gaszmann Ferenczné k'aribeejejen.

30 éves római katolikus jó megjelensít intelligens nőllen, kiváló műtápar ezuton keres feleségül egy olyan leányt vagy gyer-mektelen özvegyet, akinek segítségével önállósítani tudná magát. Társadalmi állás nem határoz, csak pontos címmel el'ított leve-lekire válaszolok. — „A.N.M.” jelígre a ki-adóhivataltba kérem a vá-laszokat. 5354

„Nea” Crem a legjobb aróapoló szer
KORONA- GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA, 599

Járás székhelyén piacté-ren régi jóforgalmu **sarokház** nagy üzlethelyiséggel
más vállalat mint jutá-nyosan eladó. Ugyanott 95 hold prima szántóföld tanyával műút mellett el-adó. — Cím a kiadóban.

ZETA

gyógyszerészeti- és vegyi gyár r. t.
SOMBOR

Köszöböl készült elsőrangú vegytisztító szénsav.
A budapesti szénsavértékesítő r. t. gyártmánya.
10, 15, 20kg-r-os tubusokban.
Vizszontelárusítóknak kedvezmény.
KOSMETIKAI CIKKEK: szá'jviz, kölniviz, fogkrém,
Bay-rum, pouderek, Baby-crem stb.
HÁZTARTÁSI CIKKEK: Sósórszesz, Zetol légy-ölőpapír, Zeta fémtisztító, gyémántpor. Galamb fehércipő tisztító stb.

Kávé! **Kávé!**
 Modern villamosüzemű kávépörkölő és őrlőgép!
 Tisztelettel értesítlem a kávéoskat, szállítósokat és az összes fogyasztókat az S. H. S. Államban, hogy **Beograd** városától

a Tamis-gyártar bérbevettem.
 Speciális szakemberek! A legmodernebb gépek bevezetése és parolálás céljából.
 Minőségi minőség! Széles árak!
 Hírhírt működésben biztosítom, hogy a n.é. közönség bizalmával megajándékozom.

Kávéárusítás:
 új helyiségben **Vasina-utca 13. Beograd** (Kod Zlamo Angelo). Telefon 305. szárn.
 Az ország bármelyik részére rendelésnek a litogrammos postaszámokkal küldöm: utánvétele.
 Raktáron tartom összes gyarmatárakat (fórtól, bors, lencse) stb. nagyban és kicsinyben.
 Tisztelettel
Mladen M. Popović.

Megvételre
 keresünk egy-két **teherkocsit**
 rugókon jaró 5000 kgr hordekapességgel.
 Ajánlatokat kér a **Tóglagyár (Ziegelei) Senthubert, Bánát.**

FOGLALKOZÁS
FŐMOLNÁR Keresek azonnali belépésre cseré és kereskedelmi malomban. Nős molnárok pályázhatnak. Polcz József Brnjevar. 5204

PALÍCI-UTI laktanya mögött 2 és egyvezérvé láné 36 föld konyhakertészetek alkalmas bérbe adó. Bővebbet a kiadóban. 5283
RÓVIDARU NAGYKERESKEDÉS részére kerestetik megbízható utazó, aki Bácska Bányában be van vezetve. Úgyancsak kerestetik helyi úgynök és megbízható kitaláló. Cim a kiadóban. 5411
FEHÉRNEM varrást új és javítást vállal házban és házon kívül. Teléki 9. 5407

Apróhirdetések

Telefonra nem adnak hirdetésit egykétke felülvizsgálatát.
 Apróhirdetés egy sor 2 K, vasárnapra és emász költségezes számolt. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K
 Apróhirdetéseket felvev Szabotica a kiadóhivatal!
 Alexandra-utca. Lelek-ház és Schlegler hírlap gruda a vasár napk mellett. Vidékre valamennyi feladásitok. Kisebbségi díjat havonta 30 din. negyedévre 90 din.
 Kérdéseküldözéshez valószándélag mellékelendő.

VÉTEL-ELADÁS

VIII. KERÜLETBEN, közel a városban fekvő házak telék 138 négyzetögl eladó. Érdeklődni Csakák órásnál Jelašičeva utca 8. 5200

GŐZGÉP 60 HP, alacsony és magasnyomású kondenzátoros hozzávaló. Cornvalkaszával teljesen új állapotban eladó. Özemben megtekinthető. Polcz József Brnjevar. 5203

PALICSON ötszobás modern villa. öt kapa elorendűt faliszőle és gyümölcsösökkel jutányosan eladó. Továbbá egy új bécsi ebédlő és permtezőgép eladó. Érdeklődni az utolsó kitérésnél Fuchs-féle villában. 5202

Eladó 65 HP magas és alacsony nyomású gőzgép és egy 10 légkörös Cornwald kazán. Egy olajprens, 2 pörkölő egy henneszék, egy 2-ös számú „Re-11bel”, egy „Tarar”, egy Cílon, csapágyak stb. minomszerelésből. Kiválóan feltöltés malom alkatrészek. Érdeklődőkforduljanak Fohér malom Bórges. 5344

Jóállapotban levő befejtő 5 fősül keresek megvételre. Cim a kiadóban.

4 és 10 láné föld, — 3 és 5 kapa szőlő, — 180 modern ház eladó. Bővebbet Dr. Biro Andor ügyvédnél (Hírlapbank palota). 5370

EGY Geser Vincens fidei zongora teljesen jó karban eladó Abel Ferenc Sent. 5379

Boros- és zsirhordók junyos áron kaphatók, valamint tizifa, kovacszet, és különféle külföldi kőszemek. Suncle szállító cég, nél. Palčki-put, telefon: 829 szárn, 5371

IRODAFAL új üvegezett, eladó. Bővebbet Ungar dipésznél Rudics-ut. 5383

PEKÉSÉG forgalmas helyen házazal és teljes berendezéssel mas vállalat miatt eladó és azonnal átvehető Palkovics Vince süteféle Cantavir (Bácska). 5388

BIROTK. Sentai nagyvilágban belül 10 láné szántóföld azonnal eladó. Bővebbet Patócs László tanárján Sentán. 5396

LAKOHAZ azonnal átvehető 3 szobás lakással, 210 négyzetöglös udvarral 150.000 korona vételáron eladó. Cim a kiadóban. 5426

ELADO HAZ, közel beltérhez, mely all három szoba, két konyha, egy előszoba, mellék épületből. Azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 5465

KERESEK 5-től 12 HP. kocsiira szerelt motort üzemképes állapotban. ármegejelölésel, Kladek-malom Subotica. 5384

EGY szép teher gyermekkocsi eladó. VI Sienkiveva utca 30. 5299

TISZAMENTI városban legjobb helyen 29 éves beszállítával, vendéglő örökron eladó költözés miatt. Cim a kiadóban. 5381

KÉT ÉS FEL kapa vívőművelés a város közvetlen közelében azonnal eladó. Cim a kiadóban.

SAVA D. D.

ZA UVOZ i IZVOZ ZAGREB.
 Sürgősegetm: „SAVA” — Telefon: 2429, 77 és 16 szám.
 Filialitok: Celéga, Sarajévo, Sombor, Subotica, Varnička, Trst, Wien.
 Kirendelések: Bjelovar, Kula, Novisad, Vrsac.

Vesz és elad mindenemü gabonái, lisztet, hűvelges veteményeket és gyarmatárut nagyban.

A Vrbovskoi Gyufagyár és a Narodna Malom- és Agráripari r.t.-hoz tartozó malnok vezérképviseletje egész SHS. állam területére.

Használt boroshordók

Kapthatók
Keményítő- és konzervgyár
S. Kopp és Fiai R. T.
 Majanski put Subotica. 5378

ÖT láné föld Vántelegen, tanvával együtt eladó. Érdeklődni V. kor Miska Prčić utca 27. 5301

ELADÓ 100+200 keresztöltő és egy cserépkályha. Bleszák telep 11. 5422

1 PÁR MALOMKÓ 2 párnak való állványval teljes felszereléssel elkötözött mellett azonnal eladó **Cseh Páterné** a csóki állomás mellett. 5413

EGY szoba és egy konyha butorral együtt átadó. Madiarska ul. 21. 5408

KERESEK használt dinamót elektromotorral. Gözmalom Kovačica. 5416

KÜLÖNFÉLE

Ha ideálisan alarri gondozni lábát, vegyen — „IDEAL” harisnyabeteget, amely a nyári melegben is szárazra védi talpát és harisnyáját és neveléseseget olcsó. Kapható Hercul és Reitter drogériákban és Müller illatszertárban. 5324

AZONNALRA sürgősen keres butorozott szobát intelligens ur. Megkereséseket **Sürgős szoba** jellegével a kiadó továbbít. 5298

FRANCIA hajtestő fekete és barna színben, minden más festőszert feleslegessé válik. Kapható Illés gyógyszerárban, főposta átellenében.

PALICSON a tóhoz közel 2 szobát keresek mellék-helyiségekkel azonnalra. Cim a kiadóban. 5394

ELVESZETT egy Silberberg-Géza Vel-Kikinda névre szótó utlevél. Kértek a megtaláló, hogy a kiadóba beküldjen szíveskedjék. 5430

CSEPLÉSHEZ fűrészelt veyvesla olcsón kapható Braun Hermann fia tafelepén tásznán, méz vagyon tetelekben. 5431

FERRUM R. T. SUBOTICA

vasuti kocsi- és mozdonyjavító műhely
 Mezőgazdasági gépgyár. Vas- és fémöntőde.
Külön osztály harangöntésére.
 Sürgősegetm Ferrum Subotica. Telefon 581. szám

Elvállal
 mindenféle gépek javítását és vajú utáni készítését **Gyárt**
 mindenféle szükorogókat, csapágyakat, csapágy-állványokat, mezőgazdasági gépeket, hűvelis tizedes mérlegművelket.
Készít
 transzmissziókat és gyárberendezéseket felszereléséhez szükséges mindenféle alkatrészeket.
Elvállal
 mindenféle szükkevas öntést megadott modell vagy rajzok után. Minden öszzetetteli fémöntvényt bármily mérettől és hangu

templomharangot
 a megadott felirásokkal és a kívánt ornamentikával. Elvállalja a harangszerkezetek elkötözését és a harangoknak a toronyban való elhelyezését.
Vesz
 a legmagasabb napiárakon szükkevas ócska ötvény vöröszerezt, bronzot, sárgarézest, ócska csapágyfémeket antimont és ólmoz. 3335

Rendszeres összeköttetés New-Yorkkal.
 Brónán, Southampton, Cherbourg az az Egyesült Államok kormányának csodaszép, nagy személyszállító hajóival „George Washington”, „Amerika”, „President Pierce”, „President Taft”, „President Roosevelt”. — Gyönyörű kabinok, legjobb konyha és mindenemü kényelem
 Kérjen az alarri címűl
 utior lejegyzéseket és hajómenetrendet.
UNITED STATES LINES
 BERLIN W. S. Unt. d. Linden 1.
 ZAGREB Vitor: Konzisite, Mihailovića utica
 továbbá minden nagyobb utazási irodákban.
 Vezérképviselet: Nortdalscheher Lloyd, Bremen

Bácska szesz- és élesztőgyár Subotica
 szállít naponta **friss szeszélesztőt**
 Telefon 875. 5295

MÉRLEGGYÁR

Sebestyén és Szenes
 Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.
Gyárt:
 tizedes, körtesmérlegeket és fahosszmérteket.
 Megrendelésre készit mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekerhártsmérlegeket.
Vállal:
 mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását helyszínen eszközöl.
Azonnali szállításra ajánl:
 500 és 750 kg-os jenyő és tölgyfa tizedesmérlegeket eris kivételben. 10, 15, 20 kg-os mérhártsárral körtes mérlegeket, továbbá 1000 kg. hordekapességu százados sertés mérteget. 4413